

**Міжнародний
ендокринологічний
журнал**

**Международный
эндокринологический
журнал**

**International
journal
of endocrinology**

Науково-практичний журнал

Засновано у вересні 2005 року

Періодичність виходу: 8 разів на рік

Журнал включений до наукометричних баз даних

Science Index та Google Scholar

Включений до Ulrichsweb Global Serials Directory

№ 5(61), 2014

**Міжнародний
ендокринологічний
журнал**

*Міжнародний спеціалізований
рецензований
науково-практичний журнал*

*Международный специализированный
рецензируемый
научно-практический журнал*

*International specialized reviewed
practical-scientific journal of endocrinology*

*Журнал включений до наукометричних баз даних
Science Index та Google Scholar
Включений до Ulrichsweb Global Serials Directory*

№ 5(61) • 2014

ISSN 2224-0721

Передплатний індекс: 94553

Співзасновники:

*Буковинський державний медичний
університет,
Заславський О.Ю.*

*Шеф-редактор Заславський О.Ю.
Завідуюча редакцією Брандіс Т.Я.
Заступник завідуючої редакцією
Купрінко Н.В.*

Адреса для звертання:

Із питань передплати:

info@mif-ua.com,
тел. +38 (044) 223-27-42

**З питань розміщення реклами
та інформації про лікарські засоби:**

reclama@mif-ua.com,
office@zaslavsky.kiev.ua
golubnichayan@gmail.com

*Журнал внесено до переліку наукових
фахових видань України. Наказ МОН України
від 15.04.2014 р. № 455*

*Рекомендується до друку та до поширення
через мережу Інтернет вченою радою
Вищого державного навчального закладу
IV рівня акредитації «Буковинський державний
медичний університет»
МОЗ України (28 серпня 2014 р., протокол № 1).*

Російською, українською та англійською мовами

*Рестраційне посвідчення
КВ№19313-9113ПР.*

*Видано Державною реєстраційною
службою України 06.09.2012 р.*

*Формат: 60×84/8. Ум. друк. арк. 15, 11
Тираж 3 000 прим.*

Адреса редакції:

Україна, 04107, м. Київ, а/с 74
Тел./факс: +38(044) 223-27-42
E-mail: medredactor@i.ua

*(Тема: До редакції «Міжнародного
ендокринологічного журналу»)*
www.mif-ua.com

Видавець Заславський О.Ю.

Україна, 83102, м. Донецьк,
пр. Ленінський, 25/126

Свідцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 2182 від 13.05.2005 р.

Друкарня «Астро».

Україна, 83001, м. Донецьк, вул. Артема, 63а.
Свідцтво суб'єкта видавничої справи
ДК № 2047 від 24.12.2004 р.

Головний редактор
Володимир Іванович ПАНЬКІВ

Науковий редактор
Тарас Миколайович БОЙЧУК

Редакційна колегія

Бобирьова Л.Є. (Полтава)
Боднар П.М. (Київ)
Большова О.В. (Київ)
Боцорко В.І. (Івано-Франківськ)
Вернигородський В.С. (Вінниця)
Власенко М.В. (Вінниця)
Волошин О.І. (Чернівці)
Генделека Г.Ф. (Одеса)
Гульчій М.В. (Київ)
Єфімов А.С. (Київ)
Зелінська Н.Б. (Київ)
Зубкова С.Т. (Київ)
Іванов Д.Д. (Київ)
Івашук О.І. (Чернівці)
Караченцев Ю.І. (Харків)
Кирилюк М.Л. (Київ)
Козаков О.В. (Харків)
Корпачов В.В. (Київ)
Кравченко В.І. (Київ)
Кравчун Н.О. (Харків)
Ларін О.С. (Київ)
Лучицький Є.В. (Київ)
Макар Р.Д. (Львів)
Маньківський Б.М. (Київ)
Марцинік Є.М. (Дніпропетровськ)
Медведь В.І. (Київ)
Мелеховець О.К. (Суми)
Мислицький В.Ф. (Чернівці)
Мітченко О.І. (Київ)
Науменко В.Г. (Київ)
Нетяженко В.З. (Київ)
Олійник В.А. (Київ)
Пасечко Н.В. (Тернопіль)
Пашковська Н.В. (Чернівці)
Перцева Т.О. (Дніпропетровськ)
Пиріг Л.А. (Київ)
Пічкач Й.І. (Ужгород)
Пішак В.П. (Чернівці)
Полторак В.В. (Харків)
Прилуцький О.С. (Донецьк)
Пристипюк О.М. (Київ)
Резніков О.Г. (Київ)
Селіванова К.Ф. (Сімферополь)
Сергієнко О.О. (Львів)
Сидорчук І.Й. (Чернівці)
Сіренко Ю.М. (Київ)
Скрипник Н.В. (Івано-Франківськ)
Соколова Л.К. (Київ)
Томашевський Я.І. (Львів)
Тронько М.Д. (Київ)
Хижняк О.О. (Харків)
Швед М.І. (Тернопіль)
Шкала Л.В. (Луганськ)
Юзвенко Т.Ю. (Київ)

Редакційна рада

Аметов О.С.
(Москва, Російська Федерація)
Арістархов В.Г.
(Рязань, Російська Федерація)
Базарбекова Р.Б. (Алмати, Казахстан)
Валєєва Ф.В.
(Казань, Російська Федерація)
Вербовой А.Ф.
(Самара, Російська Федерація)
Данилова Л.І. (Мінськ, Білорусь)
Демидова І.Ю.
(Москва, Російська Федерація)
Дєдов І.І.
(Москва, Російська Федерація)
Догадін С.А.
(Красноярськ, Російська Федерація)
Зельцер М.Ю. (Алмати, Казахстан)
Ісмаїлов С.І. (Ташкент, Узбекистан)
Мамедов М.Н.
(Москва, Російська Федерація)
Мельниченко Г.А.
(Москва, Російська Федерація)
Мохорт Т.В. (Мінськ, Білорусь)
Романчишен А.П.
(Санкт-Петербург, Російська Федерація)
Свириденко Н.Ю.
(Москва, Російська Федерація)
Трошина К.А.
(Москва, Російська Федерація)
Шестакова М.В.
(Москва, Російська Федерація)
Prof. Dr. Agaçi F. (Тірана, Албанія)
Prof. Ferrannini E. (Піза, Італія)
Assoc. Prof. Mota M. (Крайова, Румунія)
Prof. Nauman J.A. (Варшава, Польща)
Dr. Sc. Radzeviciene L. (Каунас, Литва)
Prof. Standl E. (Мюнхен, Німеччина)
Prof. Szabolcs I. (Будапешт, Угорщина)
Prof. Taton J. (Варшава, Польща)
Prof. Yki-Järvinen H. (Гельсінкі, Фінляндія)
Prof. Zbranca E. (Ясси, Румунія)
Prof. Zgliczynski S. (Варшава, Польща)

Відповідальний секретар Іван Іванович ПАВЛУНИК

Редакція не завжди поділяє думку автора публікації. Відповідальність за вірогідність фактів, власних імен та іншої інформації, використаної в публікації, несе автор. Передрук та інші відтворення в якій-небудь формі в цілому або частково статей, ілюстрацій або інших матеріалів дозволені тільки при попередній письмовій згоді редакції та з обов'язковим посиланням на джерело. Усі права захищені.

УДК 340.6:378.6:61(477.85-25)

БОЙЧУК Т.М., ПАШКОВСЬКА Н.В., ПАНЬКІВ В.І., ЛЯШУК П.М., ЛЕОНОВА М.О.¹

Буковинський державний медичний університет

¹ Обласний клінічний ендокринологічний диспансер, м. Чернівці

БУКОВИНСЬКИЙ КРАЙ: ІСТОРІЯ РОЗВИТКУ ЕНДОКРИНОЛОГІЇ

(до 70-річчя Буковинського державного медичного університету)

Із давніх часів на теренах Буковини була поширена зобна хвороба — збільшення щитоподібної залози з розвитком кретинізму, причиною чого є нестача йоду в довкіллі. Перші згадки про поширеність ендокринних захворювань у регіоні припадають на період його перебування у складі Австро-Угорської імперії.

Зокрема, уродженець Чернівців санітарний лікар Арнольд Флінкер протягом 1907–1911 рр. опублікував серію робіт, присвячених поширенню, механізмам розвитку та особливостям перебігу ендемічного кретинізму в Буковинських Карпатах, а саме у тодішньому повітовому центрі Вижниці.

Флінкером детально описані окремі клінічні випадки захворювань. З публікацій видно, що зоб і природжений гіпотиреоз у той час були надзвичайно поширеними серед місцевого населення. Результатом багаторічних досліджень А. Флінкера стала видана у 1930 році у Лейпцигу монографія *Studien über Kretinismus* («Дослідження кретинізму»), що тривалий час слугувала основним джерелом інформації щодо цього захворювання для багатьох поколінь лікарів.

Чернівецький державний медичний інститут відкрито 20 жовтня 1944 р. на базі 2-го Київського медичного інституту після його передислокації у місто Чернівці. У жовтні 2014 року навчальний заклад відзначає 70-річчя з дня заснування.

29 березня 1944 року було звільнене університетське місто Чернівці. Восени 1944 року закінчилися бойові дії на території Буковини, а саме місто за роки війни не зазнало руйнувань. Місцева влада Буковини звернулася до Раднаркому УРСР з проханням передислокувати 2-й Київський медінститут до Чернівців. У Київ була надіслана спільна постанова обкому КП(б)У і облвиконкому Чернівецької області за № 404 від 11 вересня 1944 року. Наркомат охорони здоров'я УРСР на прохання обкому компартії та облвиконкому Чернівецької області звернувся до Ради народних комісарів УРСР із проханням поновити діяльність 2-го Київського державного медінституту з передислокацією його в місто Чернівці. Місто мало всі необхідні умови для розміщення в ньому та забезпечення повноцінної діяльності такого потрібно-

го Буковині вищого медичного навчального закладу. Раднарком УРСР постановою № 1360 від 20 жовтня 1944 року дозволив Народному комісаріатові охорони здоров'я поновити діяльність 2-го Київського медичного інституту з лікувальним факультетом та передислокувати його в м. Чернівці.

Із початком своєї діяльності в Чернівцях медичний інститут стає науково-методичним і лікувально-профілактичним центром Буковини. З цього часу розпочинається нова віха в історії розвитку ендокринології в Буковинському краї.

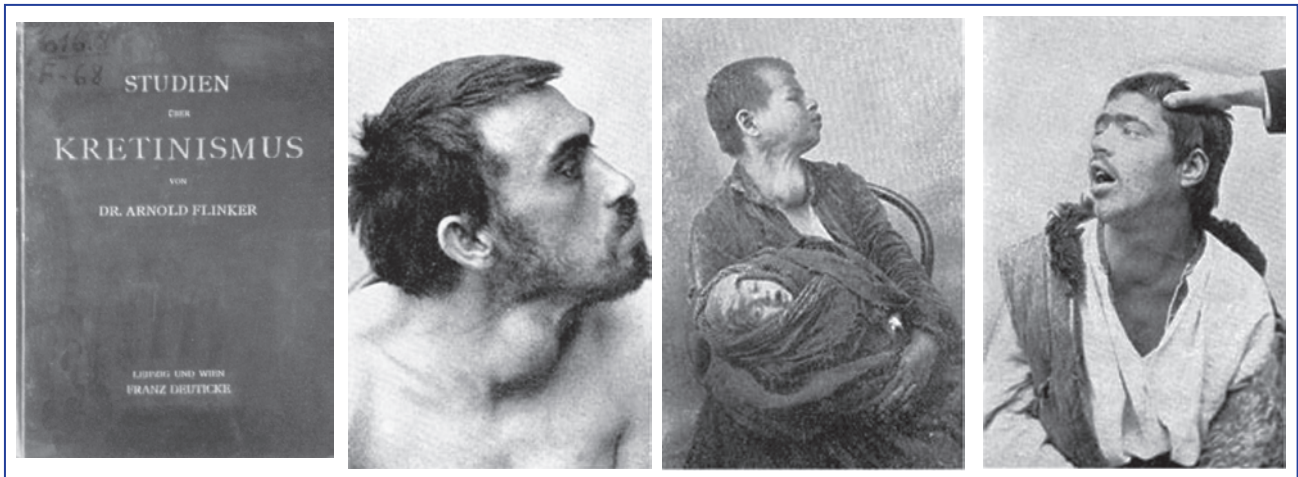
Розпочинаючи з 1946 року в Чернівецькій області розгортається велика експедиційно-обстежувальна робота з вивчення поширення і тяжкості зобної ендемії. Так, з червня по вересень 1947 року Інститутом експериментальної і клінічної терапії АМН СРСР на теренах краю здійснена експедиція з вивчення ендемічного зоба (Фотієва М.Н., 1948). Активну участь у цій роботі брали як лікарі-терапевти, так і співробітники Чернівецького медичного інституту. За результатами досліджень зобна ендемія в Чернівецькій області була визнана чи не найтяжчою в СРСР.

У березні 1948 року розпочала свою діяльність Чернівецька обласна зобна станція, яку очолив Х.Ш. Штерн. Тоді ж були окремо виділені лікарі — спеціалісти вузького профілю — ендокринологи, адже до цього допомога хворим на ендокринну патологію надавалася терапевтичною службою загалом. Слід зазначити, що пусковим моментом для організації спеціалізованої служби послужили результати масових обстежень населення області на зоб. У 1950 році зобна станція перейменована на обласний протизобний диспансер, що підкреслює напрямок діяльності закладу. Тоді ж при диспансері був організований стаціонар на 25 ліжок. П'ятидесяти-шістдесяті роки минулого століття були тим періодом, коли інтенсивно проводилася широка, цілеспрямована робота щодо боротьби з ендемією зоба та профілактикою цього захворювання.

© Бойчук Т.М., Пашковська Н.В., Паньків В.І.,
Ляшук П.М., Леонова М.О., 2014

© «Міжнародний ендокринологічний журнал», 2014

© Заславський О.Ю., 2014

Ілюстрації з книги А. Флінкера «Вивчення кретинізму». Фотографії зроблені у Буковинських Карпатах 1910 року

У 1947, 1948 та 1952 роках науковцями і лікарями Чернівецького медичного інституту організовуються експедиції в гірські райони Карпат з метою вивчення особливостей ендемії зоба. З'ясувалося, що ця патологія була чи не найтяжчою не тільки в Україні, але й в Європі. У деяких районах хворі на зоб становили 49,6–59 % населення. Надзвичайно високою була й частота ендемічного кретинізму (Рибалків П.Е., 1947; Фатєєва М.Н., 1948; Баштан Ф.А., 1949; Роднянський Б.Б., Шинкерман Н.М., 1955).

Поглиблене вивчення чернівецькими вченими причин зоба в його осередках показало, що поряд із дефіцитом йоду в продуктах харчування та воді значну роль відігравали жахливі на той час соціально-побутові умови життя місцевого населення. Результатом досліджень стала докторська дисертація Ф.А. Баштана «Роль гігієнічних факторів в етіології ендемічного зоба на Буковині» (1949). Були внесені практичні пропозиції щодо поліпшення водопостачання, санітарної очистки населених пунктів тощо (Баштан Ф.А., Головін Д.І., 1952; Москалюк Л.І., 1958; Швець А., 1956). Подальше вивчення чинників зовнішнього середовища показало, що не тільки йод, а й інші макро- (кальцій) і мікроелементи (марганець, кобальт, цинк) впливають на виникнення та перебіг ендемії зоба (Ковальов М.М., 1957).

Значний внесок у з'ясування характеру змін у щитоподібній залозі мешканців ендемічних районів дали глибокі морфологічні дослідження, проведені на кафедрі патологічної анатомії інституту під керівництвом професора Н.М. Шинкермана, яким у 1955 році захищена докторська дисертація на тему «Матеріали до патологоанатомічної і нормальної морфології щитоподібної залози в Буковинському ендемічному вогнищі зобної хвороби». Отримані дані стали своєрідним об'єктивним стандартом для подальшого обстеження за станом ендемії зоба (Шинкерман Н.М., 1954; Александра Е.М., 1964; Прокопчук В.С., 1965). Комплексно вивчалися нормальна (Кладієнко Д.П., 1955) та зобозмінена щитоподібна залоза на біохімічному, функціональному та гістофізіологічному рівнях (Роднянський Б.Б., Сівер П.Я., 1957; Красовський О.П.,

1962, 1965; Юхимець О.Д., 1965; Рушковський Г.П., 1968; Дейбук Г.Д., 1972).

Коллективи вчених низки кафедр Чернівецького медичного інституту досліджували патологію внутрішніх органів у хворих на ендемічний зоб, зокрема серцево-судинну систему (Боряк П.М., 1961; Сологорська Е.А., 1962; Чуракова С.А., 1962; Сходницький В.С., 1953; Гречко І.І., 1980), органи травлення (Вакалюк П.М., 1959; Герасименко Н.І., 1964; Сорокін Г.А., 1968), дихання (Щедрин Ю.І., 1962), біоелектричну активність кори головного мозку (Кліменко О.М., 1966), функціональний стан кори надниркових залоз (Глібка О.З., 1963), гіпофіза й яєчників (Дікштейн А.О., 1956), біохімічні зміни у крові (Заманський Л.Н., Юхимець О.Д., Руснак І.К., 1962, 1966; Савченко А.А., 1967; Цапок П.І., 1968), коагуляційний гомеостаз (Васкуленко С.М., 1965), окиснювально-відновні процеси в тканинах (Заманський Л.Н. і співавт., 1964) тощо.

Отримані дані дозволили з'ясувати особливості перебігу зоба в Буковинському краї: переважання багатовузлових еутиреоїдних варіантів (Шинкерман Н.М., 1953; Ковальов М.М., 1958) та наявність у хворих вагомій супутньої патології. Встановлені суттєві відмінності між вузлами в щитоподібній залозі та позавузловою тканиною щодо вмісту мукополісахаридів, нуклеїнових кислот та амінокислот, сульфгідрильних груп, цинку, міді, активності деяких ферментів (Красовський О.П., Юхимець О.Д., 1965; Рушковський Г.П., 1968; Дейбук Г.Д., 1972). Вивчення патоморфозу зоба, його морфо- та патогенезу (Прокопчук В.С., 1979) показало, що чільне місце в розвитку еутиреоїдного зоба та вузлуотворення належить внутрішнім чинникам, що виникають у процесі гіперплазії щитоподібної залози.

Професор Н.М. Шинкерман, засновник наукової школи з вивчення патоморфології ендемічного зоба в Чернівецькому медичному інституті

Визначення клінічно-морфологічних особливостей зобної хвороби в регіоні дозволило суттєво покращити не тільки його діагностику, а й лікування. Всебічно вдосконалювалися методи лікування зоба та іншої патології щитоподібної залози (Чумак Д.А., 1966). Зокрема, розроблена та впроваджена в практику методика економної резекції щитоподібної залози при вузлових формах зоба, запропонована колишнім ректором Чернівецького медичного інституту (1952–1962) професором Михайлом Марковичем Ковальовим (1966), що набула значного поширення в клінічній практиці. Результатом його досліджень стала захищена у 1960 році докторська дисертація на тему «Матеріали до вивчення ендемічного зоба у Північній Буковині. Питання етіології зоба в світлі проблеми мікроелементів. Клініка і хірургічне лікування вузлових форм зоба». Запропонований також патогенетичний метод консервативного лікування тиреотоксикозу (Малінська Х.М., 1963).

**Професор
Ковальов М.М.,
фундатор
наукової школи
Чернівецького
медичного інсти-
туту з вивчення
клініки та розроб-
ки хірургічних під-
ходів до лікуван-
ня вузлових форм
зоба**

Наукові та практичні розробки вчених в боротьбі з зобною ендемією сприяли визнанню Чернівецького медичного інституту як провідного наукового центру в цій галузі. Більше того, вчені нашого закладу вивчали йододіфіцитні захворювання не тільки на Північній Буковині, а й далеко за її межами. Зокрема, Г.І. Ходоровським у 1977 році захищена докторська дисертація на тему «Зоб в Замбії і роль статевих гормонів у фізіології щитоподібної залози».

Завдяки потужним спільним зусиллям представників чернівецької школи тиреологів та працівників практичної охорони здоров'я з профілактики та лікування йододіфіцитних захворювань (здійснення контролю за йодуванням харчової солі, запровадження профілактичної антиструмінізації, впровадження у клінічну практику наукових розробок) вогнище зобної ендемії на Північній Буковині було практично ліквідовано.

Велике значення вченими інституту приділялось також фізіології та патології інших ендокринних залоз. Вивчені механізми регуляції функції наднирникових залоз (Кришталь М.В., 1976; Курченко І.Ф., 1967; Соболев М.С., 1976) та їх функціонального стану при гострому гепатиті (Петренко Л.М., 1962), хронічному гепатиті, цирозах печінки (Глошардіна В.Ф., 1983; Ярома М.С., 1967), ревматичних вадах серця (Ляшук П.М., 1965), гіпертонічній хворобі (Колбасова А.Н., 1966; Шевченко Б.І., 1967; Рухманов А.А., 1968), ревматизмі (Кушнір П.С., 1968).

Особливостям гістофізіології, механізмів регуляції функції підшлункової залози та гістохімії цинку присвячені роботи науковців кафедри гістології (Шевчук І.А., 1963; Сандуляк Л.І., 1979; Рибачук І.М., 1970; Мардар А.І., 1974; Панчук М.М., 1974). Роль порушень

білкового обміну в патогенезі діабетичних ангіопатій всебічно вивчав П.М. Боднар (1974), особливості вуглеводного обміну при захворюваннях органів травлення — О.І. Сплавський (1979), В.А. Маслянко (1984).

Розвиток ендокринологічної науки на Буковині нерозривно пов'язаний з ім'ям видатного фізіолога-ендокринолога Якова Давидовича Кіршенבלата. Започаткований ним науковий напрямок — нейроендокринологія — залишається однією з провідних наукових тематик університету до сьогодні. Видано низку оригінальних монографій і навчальних посібників: «Практикум з ендокринології» (1969), «Загальна ендокринологія» (1971), «Порівняльна ендокринологія яєчників» (1973), «Телергони — хімічні посередники взаємодії між тваринами» (1974).

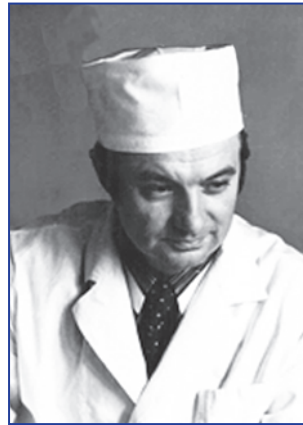
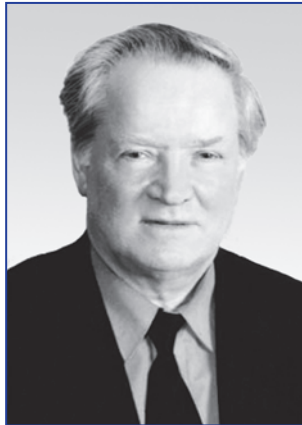

**Професор Яків Давидович Кіршенблат,
засновник нейроендокринологічної школи
в Чернівецькому медичному інституті**

Під керівництвом Я.Д. Кіршенבלата детально вивчалися регуляція функції статевих залоз (Вахнован П.С., 1963; Чигрина З.Г., 1964; Ходоровський Г.І., 1965, 1986; Харченко С.Ф., 1966; Ясінський В.І., 1973; Катеренчук І.П., 1976; Крещук Л.М., 1977; Малиця Н.А., 1978), відношення між головним мозком та ендокринною системою (Малишенко Н.М., 1968; Мислицький В.Ф., 1969, 1990; Андрусенко В.А., 1973; Соболев М.С., 1976; Ткачук С.С., 1983; Кирилюк М.Л., 1986), а також вплив гормонів на хромосомний апарат (Котова С.О., 1973).

Під керівництвом професора В.П. Пішака започатковано новий науковий напрямок — хронобіологія. Науковцями університету проведені надзвичайно важливі дослідження, присвячені клінічній анатомії, морфології, біохімії шишкоподібного тіла та його ролі у функціонуванні різних органів і систем (Пішак В.П., 1985; Черновська Н.В., 1987; Захарчук О.І., 1989; Бойчук Т.М., 1995, 2000; Клюр О.С., 1998; Анохіна С.І., 2002; Степанчук В.В., 2005; Шумко Н.М., 2006; Грицюк М.І., 2007; Булик Р.Є., 2009; Кушнір О.Ю., 2010, та інші).

Розпочинаючи з кінця 60-х років минулого століття змінюється структура ендокринної патології і на

Відповідальні за викладання ендокринології у Чернівецькому медичному інституті (зліва направо): доцент Бенціон Борисович Роднянський (1948–1968), професор Петро Миколайович Боднар (1968–1973), доцент Петро Мефодійович Ляшук (1973–1995), доцент Віталій Антонович Маслянюк (1995–2009)

перший план почала виходити така нозологія, як цукровий діабет. На початку 70-х років в області нараховувалося близько 3 тисяч хворих на цукровий діабет, поширеність цього захворювання становила 400 на 100 тис. населення.

Дослідження науковців Буковинського державного медичного університету останніх років спрямовані на вивчення механізмів розвитку, клінічно-діагностичних особливостей цукрового діабету та його ускладнень, розробку нових методів лікування та профілактики цього захворювання, а також коморбідних станів. Клінічні та експериментальні наукові роботи присвячені цукровому діабету і змінам з боку серцево-судинної системи (Чурсіна Т.Я., 1995; Каушанська О.В., 2002; Ахмед Ш., 2007; Петринич О.А., 2010; Міхалев К.О., 2011; Горбатюк І.Б., 2013; Шоріков Е.І., 2013), органів дихання (Телекі Я.М., 2010; Давидова В.М., 2012), травлення (Ляшук Р.П., 2005; Маковійчук А.А., 2007; Хухліна О.С., 2006; Олійник О.Ю., 2008; Нечіпай Ж.А., 2010; Марчук Ю.Ф., 2012), діабетичній нефропатії (Акентьева М.С., 2013; Грицюк М.І., 2013), неврологічним порушенням (Білоус І.І., 2004; Пашковська Н.В., 2010; Ткачук О.В., 2011; Бесединська О.В., 2013; Зорій І.А., 2013; Гавалешко В.П., 2013; Галагдіна А.А., 2013; Савчук Т.П., 2013) та синдрому діабетичної стопи (Боровкова С.О., 2002; Колотило О.Б., 2008; Каратаєва С.Ю., 2010). Клінічні наукові дослідження у цьому напрямі очолюють професори С.В. Білецький, О.І. Волошин, Л.О. Зуб, А.Г. Іфтодій, Н.В. Пашковська, В.П. Польовий, В.К. Ташук, О.І. Федів, О.С. Хухліна, експериментальні — професори Т.М. Бойчук, С.С. Ткачук, В.П. Пішак.

В університеті проводяться дослідження щодо вивчення різних аспектів метаболічного синдрому (Корнійчук І.Ю., 2011; Шевчук В.В., 2011; Горбатюк І.Б., 2013; Соколенко А.А., 2013; Булик Т.С., 2013; Гінгуляк О.М., 2013; Танас О.В., 2013; Майковська О.Б., 2013; Абрамова Н.О., 2013; Швець Н.В., 2013; Ступницька Г.Я., 2013).

У зв'язку із зростанням поширеності йододефіцитних захворювань внаслідок послаблення впродовж тривалого періоду уваги до цієї важливої медико-со-

ціальної проблеми вченими університету останніми роками активізувалася робота з вивчення тиреопатій в Карпатському регіоні. Наукові розробки присвячені вивченню механізмів розвитку, клінічно-діагностичних особливостей, лікуванню та профілактиці тиреопатій, що перебігають на тлі інших патологічних станів, зокрема змін з боку серцево-судинної системи (Гаврилюк В.М., 2004); органів дихання (Тодоріко Л.Д., 2010), травлення (Ілюшина А.А., 2004; Рева Т.В., 2012; Чимпой К.А., 2012; Полянська І.І., 2013), нирок (Перепелюк М.Д., 1993; Кривич Н.В., 1998; Оленович О.А., 2004; Ходоровська А.А., 2006); опорно-рухового апарату (Борейко Л.Д., 2002; Волошина Л.О., 2013), дерматологічних (Денисенко О.І., 2006; Височанська Т.П., 2010; Карвацька Ю.П., 2013), гематологічних (Ходоровський В.М., 2006), гінекологічних захворювань (Попович Л.В., 2002; Вітюк А.Д., 2003; Цисар Ю.В., 2010), порушень вуглеводного обміну (Лажимі К.Б.Х., 2002; Абрамова Н.О., 2013) тощо. Також здійснені епідеміологічні дослідження (Кроха Н.В., 2001; Попович Л.В., 2002; Вацеба А.О., 2004; Гаврилюк В.М., 2004) та розроблені нові підходи до хірургічного лікування різних форм зоба (Шеремет М.І., 2005; Гирла Я.В., 2012). Наукові дослідження у цьому напрямі очолюють професори Н.В. Пашковська, О.І. Федів, В.І. Паньків, І.Ю. Полянський, Л.Д. Тодоріко, О.І. Денисенко.

Підготовкою представників чернівецької плеяди ендокринологів у певні періоди займалися доценти кафедри факультетської терапії Б.Б. Роднянський (1948–1968), П.М. Боднар (1968–1973) і П.М. Ляшук (з 1973 р.).

З 1 вересня 1977 року створено курс ендокринології, який очолювали кандидати медичних наук, доценти П.М. Ляшук (1977–1995), В.А. Маслянюк (1995–2009), д.м.н. Н.В. Пашковська (з 2009 р.).

Під керівництвом доцента Б.Б. Роднянського обласний протизобний диспансер провів значну роботу щодо раннього виявлення зоба на Буковині та здійснення йодної профілактики серед населення. Виданим монографія «Ендемічний зоб на Буковині» (1968) слугувала клінічним керівництвом для багатьох поколінь ендокринологів.

Співробітники кафедри клінічної імунології, алергології та ендокринології (1999 р.)

Петро Миколайович Боднар викладав клінічну ендокринологію на посаді доцента кафедри факультетської терапії Чернівецького медичного інституту впродовж 5 років. Нині Петро Миколайович — доктор медичних наук, професор, завідувач кафедри ендокринології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця, заслужений діяч науки і техніки України. Під редакцією професора П.М. Боднара видано національні підручники з ендокринології.

Вагомий внесок в ендокринологічну науку та практику Чернівецької області зробив доцент Петро Мефодійович Ляшук, який опублікував понад 450 наукових праць, рецензій на монографії та підручники, 36 монографій, навчальних та навчально-методичних посібників. Особливою сторінкою плідної і багатогранної діяльності П.М. Ляшука як члена Національної спілки журналістів України є його робота на посаді редактора багатотиражної газети університету «Для вашого здоров'я».

Доцент Віталій Антонович Маслянюк очолював курс ендокринології впродовж 14 років. Автор 143 наукових і навчально-методичних праць, у тому числі 6 монографій і 8 навчальних посібників. Навчальний посібник Віталія Антоновича «Фітотерапія при ендокринних захворюваннях» користується популярністю не тільки серед фахівців різного профілю, а й серед пацієнтів.

У 1963 році започаткована обласна асоціація ендокринологів, яку очолювали професори Я.Д. Кіршенблат, Г.І. Ходоровський, доценти Б.Б. Роднянський, П.М. Боднар, П.М. Ляшук.

У 1996 році курс ендокринології увійшов до складу створеної роком раніше кафедри клінічної імунології та алергології (завідувач — професор І.Й. Сидорчук). Кафедра клінічної імунології, алергології та ендокринології проіснувала до 2007 року, а потім була ліквідована як самостійний структурний підрозділ.

У зв'язку з навчально-методичною, науковою та клінічною перспективністю розвитку спеціальностей «ендокринологія», «клінічна імунологія», «алергологія», що зумовлено значним поширенням ендокринних та імунопатій, соціальною значущістю цих захворювань, наказом ректора Буковинського державного

Співробітники кафедри клінічної імунології, алергології та ендокринології (2011 р.)

медичного університету з 1 вересня 2011 року знову створено кафедру клінічної імунології, алергології та ендокринології під керівництвом професора Н.В. Пашковської, яка на сьогодні очолює колектив у складі 12 викладачів (з них 3 доктори та 8 кандидатів наук).

Співробітниками кафедри опубліковано 31 монографію, 22 навчальних посібники, розроблено та впроваджено в практику понад 80 методів діагностики та лікування, отримано 24 патенти на винаходи.

Кафедра неодноразово була організатором всеукраїнських студентських олімпіад з ендокринології, клінічної імунології та алергології (Чернівці, 2004, 2005, 2006).

Колектив кафедри неодноразово був організатором всеукраїнських наукових форумів. Так, 10–12 червня 2013 року кафедрою клінічної імунології, алергології та ендокринології проведено науково-практичну інтернет-конференцію з міжнародною участю «Цукровий діабет — міждисциплінарна проблема сучасної медицини», а 24–25 жовтня 2013 року — науково-практичну конференцію з міжнародною участю «Актуальні питання ендокринології, клінічної імунології та алергології».

До свого 70-річчя Буковинський державний медичний університет підійшов як сучасний багатопрофільний навчальний заклад IV рівня акредитації. За ці роки підготовлено понад 20 000 лікарів та більше ніж 700 бакалаврів. Медичний навчальний заклад забезпечував не тільки високий рівень фахової підготовки лікарів, але й надавав усі можливості для розквіту талантів, якими Бог обдарував його вихованців. Так, у період навчання в Чернівецькому медичному інституті розкрився та розквітнув усіма барвами талант відомих в Україні і в усьому світі діячів культури — Героя України, лауреата Державної премії України імені Т. Шевченка композитора, поета, музиканта й виконавця естрадних і народних пісень Володимира Івасюка, лауреата Державної премії України поета-пісняря, народного артиста України, громадського діяча Михайла Ткача, лауреата золотої медалі ЮНЕСКО зі званням «Золоте ім'я світової культури», хірурга, піаніста, композитора Йосипа Ельгісера. Усі вони поєднували успішне навчання із заняттями в гуртках художньої самодіяльності.

Сьогодні Буковинський державний медичний університет добре знаний як в Україні, так і за її межами науковий, навчальний і лікувальний заклад із багатим практичним досвідом і славними традиціями. Університет включений до загального реєстру Всесвітньої організації охорони здоров'я, до Великої хартії університетів, є членом Асоціації університетів Карпатського регіону. Міністерством охорони здоров'я України Буковинський медичний університет внесений до Державного реєстру наукових установ, яким надається підтримка держави. Університет підтримує і щорічно розширює міжнародні зв'язки з науково-навчальними закладами та знаменитими клініками зарубіжжя. Стали вже традиційними зв'язки із Веберзьким університетом (США), з клініками Швеції та Англії. Удосконалюється за змістом і напрямками співпраця університету з науково-навчальними закладами Австрії, Франції, Польщі, Німеччини, Голландії, Англії та інших країн.

У 2012 році Міністерством освіти і науки України Буковинський медичний університет нагороджений золотою медаллю і дипломом у номінації «Компетентністний підхід в освітній діяльності вищої школи України». У цьому ж році університет отримав від МОН України диплом і почесне звання «Лідер національної освіти». На Четвертій міжнародній виставці «Сучасні заклади освіти — 2013» (Київ, 2013) Буковинський медичний університет нагороджений золотою медал-

лю та дипломом у номінації «Міжнародна співпраця в галузі освіти». Університет також відзначений дипломом за вагомий внесок у розвиток національної освіти та удостоєний «Сертифіката якості наукових публікацій».

Згідно з рейтингом Webometrics Rancing of World's Universities, що визначає місця університетів світу за показниками їх інтернет-присутності, Буковинський державний медичний університет посів перше місце серед вищих медичних навчальних закладів України. Порівняно з результатами попередніх рейтингів університет піднявся більше ніж на 1200 пунктів і посів 27-ме місце серед 311 вищих навчальних закладів України, що увійшли 2013 року до бази Webometrics Ranking of World's Universities.

Основним завданням нашого навчального закладу є підготовка для вітчизняної науки та виробництва фахівців нової генерації: висококваліфікованих, грамотних, компетентних, духовно багатих; виховання лікаря-громадянина, лікаря — суспільного діяча, лікаря-патріота, для якого принципи гуманізму та милосердя є життєвим кредом. Колектив університету сумлінною працею продовжує примножувати здобутки та славні традиції навчального закладу, зміцнювати його авторитет у державі й поза її межами і цим робить посильний внесок у розбудову і процвітання України.

Отримано 20.08.14 ■